

20 words
July 1914
J. M. J.

Basa jaoun eta laminaK, jaouna,

Badu aspalditxo ari nizala espartina lugatzen, eta zagoilla chelatzen dondarei agrada eriak; badit liburu bat bera haboro - eta zer libra gohorak! - eskuloan iganik; eta etxakinen orane zer den basa jaouna, zer lamina! EzagutzaK hari gantian; hari baitik ez, haori garate minkalarik, tukhonio chonhouan. Nekez dutut ahatzenaren neguko arratsalde luzaik; jarririk zuztulan, zankhouak kapelchalean, su houna aitzinian, esne eta phorrotia, gartzana erruak ... eta erranden auziamen khontu zaharrak: zer gozhoua! Ordian beharrak tchutchata, chahar gowekti haour izan nahi zenari beha, begiak ez logale; eta gauan zer ametsak! Orai aldi, chaharrak lurpean; orai gowu mintzatzen laou begidun jaititant handiak, zelai, lurra eta ifernia ikerturik oso osua ... eta halukene begiak zerriatzten, beharrak ez entzuten. O hauen gainik enatuak jakin nahi basa jaoun eta lamina gaichouen berriaK; bera, ez hilzik; eniz hitz entzunek behin ere, liburen artaparkatzen hari nizanaz geztik, ene adikidite zahar horen "genus proximum et differentiam specificam". Eta etxtoik niz, noulaz ez?

Bera, jaouna, ez khecha nahi baderizut bi hitz, bi hitz berbera, ene adikiditeko hitzaz erian: ezta maitiak bere adikididea bethik bihotzian, usa mihiain?

Basa jaouna laket da bortilean eta behin ere umen eztene, pellararen ikhousteK, adiritik erran. Badu - ikhousten dugun jaoun zombaitok bezala - badit bere laguna, basa andoria, biak bilhoz begi: halako izan bazein bozgalarik oro ozpeiten oihal saltzalek. Sorthuko. Jaounak horiñ bata thiphina urku bat begala du eta bestia gouria uduri. Badu zintxa bat ederrik, eta emaztiaK orracheta. Hain ikhoustari ez umen ziren ala geratzen aritzainK, eKhartelen leitzien elhuria. Jaounari nortzipehin agitzen zeion ohan sartua: bai bostean ene aitanik ikhoui du gaiaz klichetaren zabalzen eta xuthondoulat hullantzen. Ordian aroitz bilhodunak sua idiorrenten zian; aitzinias, qibeldia eta

2

azpapar malgortiak ephel erarten, eta segur bortuzaliak "hattit" eta ichil egosten. So
luzer bat atxiarri egiten zeion, bera ez hitzik erraaten eta aphiitto batzuk berruan
Kampona haritzan, bortaren ointza zerratzia ahatze gabe. Etxian anhouaren tchestatzeko
moudariak. Behin batzuk hatik ikhousi zian, su choKhoran, gartana ahurruta zorbait
aritzanek beren oinetxe berentako bildurik; inkhatzeta bereraztuthe ondouan, ahouan
sartu zutian erdi chourituak: behar zunetikien ikhousi haren aida, entzun gartzanek
egin erazten zen herots egiti pollita! — Olha itzirik, gosse jaounthauchuen arreten
ikhousterat; Koralearen unguia n erabilten zutian, iharrouts litzen beren tzintzariak.
ez gozo zain Kuskullu eta joaien ahaidia. Aldi batez Etxarcet BaKochtarraK
ointza ikhousi zian, Khe chilotik, lan horren egiten. Bai eta gai guzia igaran
bilhouak lehut lehuta, harriturik; gaiko olio boustua! — Basa jaruna arrasetarik
alitate ondouan, lotzen ahal zirene gosstean aritzanek, eta etzaten chakharak: auyame
horren heretak osio eta hartutako arihaldia hanetik ointza umen begiatzen bilgian.
Gaurkoak etxian sekula egiten, sekula, gauzki egilek baizik. Gizonotxo batok tiro bat sudurula
buruz theatu zeion; bai eta dolatu: biharamen gosan - taldeko tenor -
edukien zian vien chakuta, bai chakuta, ezpalez eta zer nahi zokhorrez belhorrek,
thian thiana. Nonre ote bere Kolpia egin zian bilhodunak, noula ezagutu beste
haimbeste chakutaren artian gizon lihotz gabetu haren hatia: jinkouak badaki!
Bazian hatik chakutako ^{horeak} terraireko txipitxo bat: amouinan ebilen zen! Bena inorki ez
ahor chowri; emana gogotik haritzon. Mothiko gatzte bat, bortilatouan, bethi bidilat horazien,
eta erraaten: gote ruk, eKharriak mouchini bat; hauek bezala handi ^{behatzeko}, azkuklia eraKorusten
zelarik. Bai eta bortuzaliak emaiten, aisa emaiten. Bena apelatua gosua zorratzago jouten zeion,
azkenkoz anhouaren erdia ez sobera. Eta mothikouak emaiten, nekez hatik: gunia tcharito zen:
bide chenda fersi bat mendi phunta batetan, bi aldetarik ahintzaren larrutzeKO patarrak eta

herrialdean. Bena zorrigaitz! elkeko jaouna jelostu, eta emartsoari aihortu behartu. Ondasoa
 heltu zenian, gizonak igorten du laguna aihal eta ohlat, kota eta Kasabeta jaounien, Kaputa Khanu
 handia hartzen, hitz batz gizatik gain emazlezen eta... phala inkhatzeten gorritzen eztaten. Heltzen
 de lamina, iaoulako bapotkari elibaten balde, desenorrian... Ounsa berot eta hasten doia Elhestan.
 ArrobaK zerbitz Khamlio abeztulan du "oo! bidoa eta machela horietan, zer, zer itxouskeria dukt! —
 Haginiñ men diat; Kherade inkau bat ezari diat eztitzeko — Ha, bena behar horri thorta batek esteki gaitzik
 egiten; nahi nuk egerchirago ene begien alhaga. Sua ere eztux barda bezain alagera " eta atxitzen
 du eta bi egun erail eztaten " Eta hai hori, hahu, zer da? barda egiten hain prin, prin,
 gaon aldi giroch, giroch"; zer da haouourek! — Barda lia mia, zaour Kapita — Bai, enuk
 eslonabzen; Kapita mehe eta fin ozen dukt egiten... Gose nuk, gote — Maita duka mustua achala
 batchorri zrotaturik? Hanitz horri dukt — Ez, ez; mengarregi; arrabaskak, arrabaskak nahi
 nitiket — Ita Koladunak arrount ulzirik murkhulla, hartzen du zarlhaginaz buztan luzia eta suan
 eztaten oinur ointzatzeke. Eta lamina bozarriouan, asia "Zer ~~ehaie~~! maita haut! Oinur
 badukiat aousantzi! Eta hi noiala deitzen? — Nuk nuaourek — Aa! zer asia nuk gaon" eta
 jartzen da gibel aldi zuia... Gorri zen phala, ouina ere bai; paf, biak bizkarria ihurkitzen
 deitzo Kotadunak eta, gaichoua, jouten da tchiminiar gainetik, izultakaz, nugar orrouaz "Ni
 nuaourek jo, Nenuaourek" lagunak horiaz eztizo saldoakaz "Nourk jo, nork bizkarra
 ikotxkarterazi? — Ni nuaourek, nuaourek! — Huk haourek aren goza ezak!"
 Ahotto baten buuan, elkeko jaouna hilek zen odol ichtil baten erdian.. Bena
 gizon ehiale zankho llabura, lan itxositzo horen gatik, belkox inkantaturik jan
 zen bere lagunez

Langile zurein laminak, lehen lehen langiliak. Hen artaparek die egin jentanekoa etche
 beltz handia; hek bezioko eliza telle baten mentxian belhik qandene; hek legin
 piano chutik den zubia; badu umeen harribatments, bena haren gatik den

gizon phezenaren eztu aholik. Laminak ere ospitaleko eliza, bai eta gai batzokiz. Ollarak Kukuruku egun zabalariak has eta uruentziak izan behar ziren, phatu bezala aima batetik ukeretakoak. Han langileak milakaz: bagen harri elkhizale, Khanezale, hargin, maiastu, mointer orhizale, eta ora zourin phezenago, eta ora Gillem deitzen: "to Gillem, indak (emek) Gillem, harpak gellerey" ... Chiloi bat baixketzen Chapatzeko... berutan hats haritzeko tregoua... bera "Kukurukui" ollarak! "Ollarak Kukuruku egun dükük!" Bai eta umen tenoria gabe... tta laminak argazkietan barreiatzen buria ahalik, bikoizta bisiek; ez aumariak ez, bera bai haren ide bizkarruan zerdio franko... Bera bera laminak; hen zerdien Khostuz badugu Chiberouan mundak imidatzen deikan eliza bat. Urkentzeko hatik; badu chilo bat, eta hartan ez umen da egundano harria laketu.

Ashoreko lanak etxetien erranden aozagamak batere hoge. Eguerdi othia entzun eta zalke arlojorazalek altxelarat, haizunak artho mugan utzirik, laminak aldi alhorilat, beste herroka zombaiten egiterat. Bera hautzen eokaz, hanitez, apluregi... **Borek** hatik nahi zoratu: ordian ari zireni borekan, algari hautzunen alde beharez... eta holache arthonduak mouzten, leitzen Kolpu oher franko... Herreha Khouisirik, arthojorazalek, gerzik bethi hautzunak boreki eamaiten zutien — Igante batzen, gizona eluzan, etche kanderia sukaldean aparduren prestatzuen jiten zeitzo bizpalau laminia lan nahiz... Ez zakin zer lan emai "Bi, ozia sar ezaziet" Bai eta hest meza handia uruentu gabe ozia oro, berriusk'a bat utzi gabe, ez Katxian ahetu "Eta orai zer da egiteko" Emagtiak aldi arrapostu "Hle biltz! haou chourut ezaziet" Latsagrat joya bai laminak, bera ez chouritu — gizun berien, etzen lan aski gaitzik gogoulat jinen — Chaharek, jaouna, errauten duliezit horiek oro gizat dirila, ekhiak argitzen dain bezain segur, eta nik buria Kordokatzen gaiko Thomas! Eta orai pharka ene mouldgeaizkeria ahal balin baduzu, eta bertan, bertan haou suialat bota bichtatik, uhen dezan khe bat ahurik chiberoutar buru ahinak.

68! 1-3

Basa Jaoun eta lamineak, jaouna
 Badu aspalditik ari nizala espartina lugatzen, eta zagoila chilaben dendauz agradatzaileko;
 badit libru bat beno haboro eta zer libru gothorak! - eskerian oiganik: eta elchakin orano zer
 den basa jaouna, zer lamina! EzagutzaK hazi gurinian zori gaitzez hazi bauzik ez,
 hauri garbe nintzalarik, sulkondo chocon. Nekez dutut ahalzoren neguko arrasalde
 lezakik; tototurik zuzulian, zankhorak Kapitelaletan, su houna aitzinian, eue
 phorrotak, gaztana erruak... eta aiphatu aoziamen Khontz Zaharrak: zer gothorak! Ordain
 beharrak lehut lehuta, chahar gurekik hauriyan nahi zenari beha, begutek ez logale; eta
 gauan zer ametsak! Orai aldiz, leheneko chaharrak lurpean; bai gauri mintzatzen
 laou bezidun jikitant handiak, zelia, lurra eta ifernia ikertu ditzunak... eta hauk eue
 begiak zerratzen, beharrak ez entzuten. Oeman balitze eue basa jaoun eta lamineen berriak;
 bera behin ere ez hitzik; sekula, libuen aztaparkatzen hasi niranaz gerotzik, ez dituzte
 erraiten eue adikidide zahar haren "genus proximum et differentiam specificam" eta etxetako
 niz, nolaz ez? — Bera, jaouna, ez khucha nahi baderizut bi hitz bi hitz berbera-
 hoiatzaz igori: ex tua adikidideak bere maitia bethi bikoiztan, uru mihian?

Basa Jaouna laket da bortian, pellarilat zaharreko laketegi. Badu - houa ez uduriko
 jaoun zombatek bezala - badu lagunto bat, basa andoria; biak bilhoz bezte, oihal
 saltzaler despit egiteko. Jaounak houin bata thupina uzku bat bezala ^{du} eta bestia gourriak
 udwiri. Badu zinkha bat ederra, eta emartziak ouhacta. Hainen ikhustiak egumen alagoratzen
 artzanak, elhura jiten zelako. Nourizpehin sartzen zirein ola barnuan; bai bostetan goure
 aiten aitek ikhusti dute klichkletaren esabilten eta suthondoulat hullantzen. Ordain
 bortzalek hounta sua idaourtzen ziren; aitzinia, gibelaldia eta artxapar malgorriak
 ephel erazten, eta segur gizonak, hardit izanik ere, "tattit" eta ichil egoiten. Arrotz
 bilhodunek etziren hitzik erraiten, bera aphiito batzen buruan, so luze bat atziari

egunik, Kamboruia hartzen, bortharen ointsa zerratzia ahatze gabe. Anhouaren lehestatzeko hauk batore ez moudarik. Behin batez hatik su baxterrian beitzen gartzana ahuruta zombait, artxanek berentako, bere oastz, bildurik, jaountzouak inkhatzeten bero eraztuche zulian, eta ahouan sartru erdi chourituak: behar zuenkiei ikhousi haren aidia, entzin gartzainer esker egiten zian horotz eztiz polita! — Olha utzi ondouan, chuchen arrusen ikhousketa; Korakaren unguilan ealilen zutian, charaouts litzen txintzarruak, gocho beitzain Kuskullu eta joiien ahaidia. Aldi batez, txharetik Parkoetarriak the chelotik ointsa ikhousi zian lan horen egiten. Bai eta gai guzia igain bilhouak txutitxuta, harriturik, gaicho ollo bostua!

Basa jasuna arretelarik hurrentu zemian, lotzen ahal zirenen goustuan artxanak, eta elyoten chakharak: ariyamen horren herrechak otso eta hartztarriko orthaldia arras ointsa begiratzen berizian. Gauzkariak elyian sekula egiten, sekula gauzkiegilek baizik. Gezonto batek sudurila buruz tiro bat behin ihurti zeion; bai dena dolatu behartu; biharamen gizon - teloen egileko leonan - haren chakuta, bai chakuta, espalez eta zer nahi zotkorrez beherrik zen, ihuan ihiana. Niurz helta zen bilboduna, noulaz eragutu artzan behotz gabareen hantza: jinkosak badaki!

Erraileko bat baizik elyian eta dena ihipito: amounian elutzen! bilhouak chourituak eta bera ezinturik izan gabe. Bena izotzki ez aho chouri: ukhena gogotik hartzen eta emailia erri batez phakatzen. Mothiko gazte bati, bortilatzouan aldi oroz, chuchen bidilat hora zeion, eta erraisten, haourek gure etchen erraisten dena: "gote nuk, exharrak mouchi bat, mouchni bat beden" Lehen aldieta anphar aski; ah zer boztaroria behatzeko apezkularien handigouako tchin Khoraren ukeitiaruki! Bena haren apetitia gerouago eta zorrotzago; azkenetikz anhouaren erdia galthatzen du. Eta mothikottouak etxatikin zer egin; gumiari ~~so~~ bat egiten deo: lai txarrito zen; bide chenda

herri bat mendi phunta batetan, bi alditarik ahuntzaren larrutzeKO patarrak eta pani boria, tchapiolous egun gisa lehen lehena eta beste mundua ez horrum... ikhousiak ikhousirik emailerzen da... Bai hatik bortuka ere haretz utzi, eta ez haboro bilboduna haren khostuz ase. Behin batez umen beste bortuzale bat, zorzia olsa batetan ahatzerik, abiaturi zen haren bilha lagunekin joktu eginik, eta gaiaz... atxamaiten du basa jaunia ohan, berbera, tu houn baten auzinian. Chiberoutar zen artzana, halere hatik zer lotseria. Odola ikhara, elhia begala, edwieiten du, harritsuIK izana gatik, aski indar errakelko: "Behar nukeru zorria - Bai, bera deio bestiak, nahi baduk ukiten, horri egia hiru gariak behartiat entzun - Errauten dizi argizagiak argilzen diela gaiaz, ekhiak egunaz bezala; eztuza hala - Egia dukt hori - Jakin banu zuheben atxamanen zuntudala, enunduzun jinen - Egia dukt hori - Errauten dizi ogia arthona bezain houn dela; ez zuza hala. - Egia dukt hori, deio horri geren aldiakoz hardesten bilbodunak. So aren zozzia, eaman ezak; bera gaiaz joktu eginik ez hiru bigiz noapait alia" — Eta orai, jaunia, aiphatu aoriamiatz eriztatzatut aagentzen, benturaz enzialako bortian hambat ebilten! Eta zowii? Berri zerbaiz bazanak... ??

Eta laminak? Hastez bi elhori beharru chiloulat errangabe netkez egor ninketzu. Lehenago aien, ni eta besterik ere zombait ekhiaren argia ikhouseko ginen ordian, lamina mentoki etzen, eta denena egia bada hamar liberako bero ointzatotz gehiago baren. Bera non? Manech horruan? Ez dakit, nizan bezalako thiphina hutsa; eniz ere manech soratu, gaicho trichtanta, ez eta ere artalek manechen lurra higatu, horko laminen ondouan. Nourago aien?? Laket zorion, noulaz ez, Arrokagako herri egen, mendien artuan, seien chiberoutarak horenak heltu eta guduka bat gaitza ikhousi behartu zeion gerostik bate ederrian bihi den horriño horri. Raosita nahiz, gizonak laminero makilua Kolpuz; laminak aldiu etoier harri Khalduz. Bera gure aien aitik artalak ahintz, artzanak gachlo, makilak Khostez eginik harria bezain goror. Laminek gerostik behartu gibeltu, eta harpe eta lezteran, luraren bihotzian gordetik, ikhousiak lurraren ahalak etzikin jinkouak aski zabal egin. Eta gisala etzen aski ogen gabeko bizuale horriñen lurpeko ulhun pietarat ikhousitzia; uz da jente aski

ezahotik azken egongia hortan orano Cherrubatzko. Bi guzón - merechi lukieta zén hori? - eratchi
zinen tokien gaintik, erreagina eta ezko KhandeaK gerrikouan phisikoaK, Orrokian dugun-zer
eztugu? - lege baten behera. Pian, agentzen zaien burdinazko borroka handi bat, bai eta hek
arantz joiten arroua bat eginet leheneko moudale. Bena haleserrik ez. Zankhouz hounkitzen die zerbait
gogorik, urhezko borra bat. Beretzen die prefosta, bere ostiez amerikak eginik, aitourren semetwiek
Bena Krak, chakhar beltza bat jarrizen eta lotzen zelie zankho chagarrion. Ai ai! Bai eta atxamana
uzten, bortzaz: Éta jekilzen da herotz iKharagari bat, zerbaitak audatzen dutu, eta beren buria
edertean dute ArrokiaGako arrabotu autzinian, Kharoundak, bilkouak tchut tchuta eta sounekoak
alhora lephonaz bestak galdurik... Ointza heltu! nowi bere etxen buruzagi. Samien egongia hatik,
bidaiia elpelakoz urhentu, ulhunpez belherik egoneen zaizku bentuaz mundia mundu deno

Noruzpenein hatik-gu ezberdakotz horiek argiaran ikhousi nahi zuten eta ekskulatxerat elkitzen;
benia bertan, bertan, pertia logatu edo wintatu bezain sari chiloulat ezkapetzen, ahaldeiwak - gauaz
amen usu usia ezartzen zutien oztalak hitzian, joaten tiempu horri emarte ikhouslerat... Bai emaitz,
gizonen arunkura handiak gabe. Éta haien hantzeKO sargia beluk prest, ahora chabal chabala: tchinina
phunta. Han egotzen zuten guraitan, gizonen Kowrounka, ohiñ, entzun arinhotan. Ordian tchungiliñ
erachlen, jai horri erraitean ahal bezain esteki etcheKanderiari, azapar Kharoundak negarrian
ezabilen eta gosutian aritzan solazian. EtcheKanderia aldi arrebarik Karkazaz, bera aphaltik senhararen
ez iatzarerazteko, urutia hatik ez uzten, sekula ez eskuik erorten munkulla eta ardatza... Behin
batez gaixki juri zoriela nik entzulea badut. Arrotzak oindarpi bat ikhous zian mantetx pian, bai eta
galthatu mouchi bat etcheKanderiari, bera hounek - arazoi ozian bishotza handi - erran zeion 'ez' tiphil
tiphil, eta gerokoz ber galthoz aserik, oti kata bat non bait eman eta chuchen chuchena igori
Khiaren bidian... Éta gaixo laminak, lagunak bildurik, baratzia harriaz bethe... ezpeita deusore phakurik gabe goiten

gisa hortako ikhous lekorak jai mox bazutian ArrokiaGako etcheKanderiak. Uruten ari zen
prefosta jai erdi altile artio, tcharpa bero erdei leitzen ordian emaztu! eta lamina khanian bethi

uan hauria. Etxeau so bat egin eta emaitzen; nik oso etxila tchaplous zorbaiten egiteko eta kolaz besta munduan sartzeko aruntura handiuk... Bera bortuka ere utzi behartu gaicho artzanari, ezpertzan hoberik — Behin batez umen, torturale bat, zorzia besta oha batetan ahatzenik, aliatu zen haren bilha, lagunekiko joku eginkit. Gaia zen, gai ulhun bat... Atxamaiten du guzontorak basa jaouna, berbea, ohan su haur baten aitzinian. Ter lotseria! Erraiten deio hatik, odola ikarria, bai eta ere elhia: Behar niko zu zorzia... — Bai, bera nahi baduk atxen, du eharden ten bilhodunak, haurri egia hori gainik behar tiat entzun — Erraiten dizi argizariak argitzen diala gaiaz, etxeak egunaz bezala: ertzu hala — Egia dukt hori — Jakin barne zu heben atxamanen zintudala, eninduzun jinen — Egia dukt hori — Erraiten dizi arthoua ogia bezain haur dela: ertzu hala — Egia dukt hori, deis eharden ten basa jaounak haurri goren aldikoak. Toaren zorzia eta eaman erak; bera gaiaz joku egink ez sekula norrait alia.

Eta oria, jaouna, eni ejindrade agertzen ariyame horiek; zauri? Oste duzia galdurik duela, otoiak eta hartzaik bezala? Hebenko chaharrak ostekeria hortan tutu.

Eta laminak?? Hainzoz bi elkeni beharri cheloula erran gabe nekez egon ninteru. Lehenago aien, ni eta besterik hanik ordian etxaren argia ikhousteko ginen, lamina mentik elgen, eta dorrea egia bada hamar liberako bens zehiago baren. Bera noun? Manech hervian? Ez dakit: eniz manech sortue nuzan bezalako trichtanta, ez eta ere one arfalet manchen luurra higatu. Nounko, laminak! Laket ziren arrokiagako horri eperian, mendien artian. Lehen chiberuntarrak hounat hultz gieniam, guduka bat gaitza ikhouren geoztik batte ederruan bihi den herviño hounet. Gizonak, naonsitu nahiz, laminaez makilia Kolpuz; laminak aldiuz gizoner harri Khalduz. Bera goare aiter aitek artalak ahisto, azpaparazaitxo, makiliaK, khosteK egink, harria bezain gogor... Laminek geokoak behartu qibeliu. Sartu ziren harpe eta lezelan, ikhousteik lurraren achala jinkouak etxila aski zabal egin, lurraren barnian gorde. Han dira aspaldi hountan gizonen gaitako keriak ikhouki tean ulhun pietan. Bai eta jente aski egacholik izan da gaicho haren biren aitzen egongian thoritatzeko. Bi gizonetako aliatu ziren, soken gainik, arrokiagako

leze baten behera; erreagina eta egko KhandeaK gerikouan bazutien phizturiK, eta bere ostegi behar ziren aide erakortu berko egoiliarer. Pian, ikhousten die burdunazko bortha handibat, bai eta arantz josten aonou bat egin ez hebenko moudala. Bena zihaledeiK ez. Zankhonez hountikten die zerbaite gogorriK, urhezko barra bat. Beretu nahi die prefosta, bere ostegi aitounen semetiuK Bena chakhar leheltz bat jaourten zelie zankho sagarriala.. Bai eta hartia utzi behartzen. Hestch bat gaitzik entzuten die ber demboran, zerbaitek aidatzentz dutu, eta beren burriak ederren dute. Arrokiagako arrabolu aitzinian, KharountalwirK, bilhouak lehutxuta, eta arropak, alhora lephonaz bestiak, galdurik... Bantza helta : nou bere etchen buruzagi!

Bidaje hori hatik etxelakoz urhentu, laminen egoitza bentuaz mundia mundu deno ulhumperez betherik gureztako egonen da: dama bista! - Nolizipelen hañK trizigale gu ez udri hoiK argiat agertzen ziren, eta bostetan Kabal Karier agita zelie leze bazterretan ekhitatzen ikhousia; bera gaiko ahalkorrak berdin ziren berdin chilurat ez kapaten, jentia bogte edo urritatu begain sari. - Gaietza hain zafalak usa shtzian... joaten trempu horriean emate ikhousterat.. bai emaze, gironen arunkura handirk gabe. Sasia karentzako bethi prest, chabal chabala: chiminia ahosi. Hen egiten ziren gouritan, gironak ohia sare artine, hain kourounka entzun artino. Ordurri chingiz erachten; agur bat egin ondiora Etxekanderiarri, bera etku Kharountahak du garrion erabilen, eta gurutzea solazan aitzon bera legunareki. Haualdig artetarik Karakaz, bera aphaltik elezen boga senharrak; bera hatik urutia utzi gabe; egerrak sjeion cikutak eor eratzten murkhulla eta ardatza - Behin batez gauzki jin zielo zukentzutia badut. Laminak mantetz pian khintzchaou ikhousi gain ourdeaz pitik mouchi bat galthatu zeion emaztia; bai eta hounek erran "ez" bat gogorriK.. eta gerokoz, ber gallhouez astek, tchiminiaren gora igori ostikata bateki noun bait... Bai eta lamina horrek, lagunak deitwirK, etxekandere ezkitzaren baratzia harrix bethe.. Ostikata etxen ordinkouan phakwirK gabe egon - Holako ikhousliaratz ukiheiten zutien gai oroz Arrokiaiza Orabegaraiko etxekandere zen batek. Hona uruten ari prefosta gaierdi altila artino, tcharpa bens sordei beitzten ordian emaztia! eta lamina bethi Khamtian herritutzen. Bena Etxeko jaouna jelostu, eta emaztiai behartu aithortu... Arratsa helta

zenian, gizonak igorten du laguna ohialat, Kota eta Kasabeta jaunsten, Kapita Khanu handia hartzen, hitz batz zolatik gain emaztetzen, eta... phala inkhatzeten gorritzen ezarten. Heltzen da lamina, ihaoutiko bropotkari elbaten balde, berantian... Ointza berot eta hasten diria elhestan. Arrestatz gerrait Khamlio edreiten du "oo! lidor eta machela hortan, zer, zer ikhoukeria dukt? — Hagiun min diat, Kherade inkai bat ezari diat ez juleko — Aa! bona bihar hori tchorta batek errek gaitzik eginen eta gorchago duteK une begin bayna "Sua ere errek barda bezain alagera", eta egurtegila joenik bi eraik ikhoukitzen du Kapitchelean gana, eta sua aithchatzen "Eta hai hori, hii hu, zer da; barda egiten hien prin, prin, garur aldi gnoch, gnoch; zer da haou, ouou? — Barda lia nia, gaour Kapita — Bai, enuk estonatzen; Kapita mehe eta fin, ezin dukt egiten... Gote nuk, gose — Maite duka mustua achala batchouriz fretaturik? Itanitch horri dukt — Ez, ez; arrabaskAK, arrabaskAK nahi nitiket" — Eta KotadunaK arount utzirik murkhulla, hartzen du zarthagina buztan luzia, eta suian gañen ezarten oin oin salto eki. Eta lamina alagera, prefosta "Zer aihai! Maite hait! Oiun badikiat aousarki! Eta hi noula deitzen? — NIK nihaurek — aa zer bozaiou nik garur" eta jarten da gibel aldi suari... Oiuna gori zen, phala ere bai: paf, brak bizkarilla laminari ikhoukitzen deitxo erran den KotadunaK. Eta ikhoukilar quichoua tchumimia gaintik jouten itzaitteKaz, nigar orrouaz "Ni nihaurek jo, ni nihaurek" Lagunak horra zeitzo saldotKaz "NourK jo, nouK bizkarra tchotchkartegi — Ti nihaurek, ni nihaurek! — Hik hiaowiek aren goza ezak!"

Egun zombaiten burian, eteko jaoun moulda gaitzorra hiliK edreiten ziren odol ichtil baten erdian. Lamina Kolpatiaren esku Kolpia! Bena egitate horen ondotik, gizon haile zankho llaburra eta artal ahina inkantaturik izan umeen zen bere lagunez sangile ziren laminak, lehen lehen langiliak. Hen artaparrek die egin zentaneko etche beltz handia; heK Ezpeizetako eliza tella baten mentsian bethi egin clena; heK

Ligin mano châtik den zubiak : badu umeri harri bat ments, bera haren gatik guzian phejenaren etcheKulzeria fida da - Laminek ere Ospitaleko bliza, bai eta gai bat hotz! Ollarak Kukuruku egin gabetariK, behar ziren has eta urhenta, phaka bezala aimabaten uKheitekoz. Han ziren milakaz : baren harri elkhizale, Kharreazale, hargon, maiastu, mouster orhazale, eta oro phestu, eta oro Gillem deitzen : to Gillem, indak(emak) Gillem, harrazak Gillem!... Chilo bat bairik etzen thapatzeKO... berritan hats hartzeko artia... bera "KukuruKuu"! ollarak — "Ollarak KukuruKu egun deku!" Eta laminek algar ganik bareatu ziren buria aphalik, bihotza tristrik; ez aimariK ez, zorigaitzeg! eta haren ore zer izerdia bizkarin. HatiK ollar charrak espazian tenia gabe moskoua zabaltu! — Bera liba laminek, hen izerdiaaren Khostuz badugu elzia bat Chiberouan mundiak imidiatzentz deikuna. Bera urhentzeko! chiloni bat badu, eta harten ez umeri da egundano harribat laketu.

Alhorreko lanak laminea hoiest batere ez hugu. Eguerdi oihia entzun ondouan, pentiak joutien ziren etcheat, joraiak artho mugan utziak, bai eta horiak bertan alhorri sartzen, eta beste herroka bedera hasten. Bera haitzur esKaz, hanitzio aphyuregi! Oroek hatik nahi joratu: ordian ari ziren broakan, eta aisa zutien haitzur Kolpiak oher emaiten: holaz baren arisko ondo franko mouzturik. Geotik artho jorazalek bereki bazkaiterat hautzurak eamaiten zutien — Iamtia zen, guzona elzan, etcheKanderia eschen apaidiaren prestatzentz. Jiten zeitzo lezpalaori laminea lan galduzterat... Ez zakin zer lan eman. "Bi, ogia sar ezaziet" Eta laminek Meza urhentu gabe ogia ezKatzian ahetu "Bra orai zer da egiteko?" Ezaztiak aldiz arapostu "Ithe beltch harri chourri ezaziet" Latsaialat joien ziren bai, bera ez chouritu ahal uKhen — Egin uKhen basien, etzen larri gaitzik hentako izanen!

Chaharek, jaurria, erraiten dituztak horiek oro eqiak diriela, eta niki buria Kordokatzen, gaicho Thomas! Pharka, jaurria, ene mouldgeairkeria, eta bertan, bertan paper harri suialat bota, uKhen dezan Khe bat ahinik Chiberoutar buru ahinak.